Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 2]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 30. Juni 1493

De regula catoniana

urn:nbn:de:bsz:31-319543

Visual Library

a Enam.cā reijcitur.bal.tenuit ꝯ.i auc.niſi rogati. ad tre.ꝛ ſaly. idē
p ibi ꝛ vide ad hāc.q.no.ↄſilia que hēs in libro magno cōſiliorum.ꝛ
bal.in.l.deo nobis.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ limita multū not.hunc tex.proce
dere qñ dictū fuit ſi nō ingrederef monaſteriū ſimpliciter.ſed ſecꝰ ſi dica
tur:ſi nō igrediaf monaſteriū fratrū minorū vel ſimile cū alia eēnt adhuc
mōaſteria ſ3
bal.ꝛ Imol.
no.p illū tex
tū in.l.h mō
.j.de ↄdi.ꝛ
demō.
b ¶ Mōaſte
riū ingrede
ref.vid bal.
i.l.i.i.x. col.
C.e.ꝛ i.l.cū
allegas i pe.
col.C.d vſ.
Ad materiā
hꝰ.l.penā.ad
de qd pau.d
ca.in auc. ni
ſi rogati. C.
ad tre.dicē ſe
conſuluiſſe
vna cū mul
tis alijſ ꝛ po
ſtea dctā qd
fuit diſputa
ta Bononie
Si teſtō: reli
qrit filie ſue
mille ſi ma
trimoniū ↄ
trerit. Si vo
igrediaf mo
naſteriū reli
qt ſibi.cc. et
nō vltra.ipa
vo religionē
igreſſa eſt ꝙ
petet mille:
ac ſi matri
moniū ↄtrſ
ſet p iſtā.l.et
certe ſi ſi re
ligiſſet ſpāli
ter.cc.ſi mo
naſteriū itra
uerit: ſ3 ſolū
mille hñ poſ
ſet petē mille
p.l.iſtā.q: tē
nō ↄſtaret d
expſſa itentō
ne teſtatoris
ↄriū.vñ.l.in
terpretaf eā
fuiſſe talē: ſi
nupſerit.ſ.in
ſeculo vel re
ligionē in
grediēdo:q:
dicif matri
moniū ſpūa
le. S3 h ap
paret d ↄria
intētione q:
inquātu3 re
liqt mille ſi
nupſerit ſen
ſit dūtaxat d
matrimonio
carnali nō d
ſpūali poſtq3
i cāu q religi
onē igrediaf
ſpāliter ↄui
dit.de cc.q:
ghalis diſpō
nō referf ad
ſpecifica: vt
i.l. doli clau
ſula d v. ob.
vñ nō d3 ha
bere niſi.cc.ita determinat bal.poſt iaco.de bel.in.l. deo nobis. de epiſ.ꝛ
cle.ꝛ in.d.auc.niſi rogati.l3 ex verbis bar.hic colligaf ↄriū dum dixit ꝙ
rō eſt ne alias ipediatur vita cōtemplatiua. ſed iſta eſt vitas ꝛ cōformis i
tentioni teſtātis. Itē allegatur bal.in ↄriu3 in.l.ſi.C.de pac.ꝛ cū bar.trā
ſit math.de matheſil.in ſuis ſin.in ſing.liiii. Tu adde ꝙ opi.bar. fuit ſecu
tus Jo.an.in addi.ſpe.in rub.de ſtatu mona.in.v. fuit qd diſputata.ꝛ cū

ſed iſta pena ſiue cauſa reijcitur ᵃvt i auc.de ſan.
epiſ.§.ſed hoc de preſenti. Ratio eſt :q: talis cā
impediret vitā contēplatiuā. nam timore ducta
ne perderet illud legatū citius nuberet ꝙ̄ mōa
ſterium ingrederetur. ᵇquod lex reſpuit.quis er
go erit modus:ut teſtator poſſit ſic grauare. Re
ſpōdeo ꝙ d3 dicere ſic.relinquo filie mee centu3
ꝛ ei qui eam duxerit in vxorē relinquo qnquagi
ta.hoc modo valet iſtud relictu3. ꝛ monaſteriu3
nō poſſet capere:q: nō eſt relictum uxori . ſed ei
qui ducet in uxore3.hoc probatur in.l.ticio.§.i.
de condi.ꝛ demō. Conſulo tñ ꝙ addat vnū.ſ.id
quod marito relinqtur debeat eſſe precipue do
tis.alſ ipſe ſibi hēret. ¶ Quero an teſtator poſ
ſit indicere vſuras in teſtō: vt ſi heres meus nō
ſoluit infra menſe3 volo ꝙ ſoluat tantū nomine
uſurarū. Rñ.non. ſicut enim de iure ciuili uſure
ſunt prohibite vltra certa3 quantitatē:ita hodie
de iure canonico ſunt prohibite in totu3. p hoc
eſt tex.in.l.iij.§.fin.de an.leg. Ex hoc concludo
aliud qñ pena adijcif dationi quātitatis vltra le
gitimū modu3 vſurarum de iure ciuili nō valet:
vt.l.iulianꝰ.§.ibidē.de act. empt.ꝛ.l.cū allegas
de vſuris.ↄiuncta.l.iij.in ſi.de an.leg.

¶ De regula catoniana. Rica.

Ex.l.ſequenti.

¶ Regula catōiana:an ſit regula iuris:ibi. His
Et an habeat locum in legatis cōditionalibus:
ibi. Quero. Et an in legatis puris vel relictis in
diē certū:ibi. Quero vtrū. Et an habeat locū in
legatis quorum dies cederet a tpe mortis:ibi.
Quero. Et an cū legatu3 deficit rōne perſone le
gantis habeat locū regula catoniana: ibi. Pri
mu3. Et qd cū deficit ratione rei:ibi. Uenio. Et
quid qñ legatū deficit mixta cōſideratione rei ꝛ
legatarij:ibi. Uenio ad tertiū. Et qd qñ deficit
mixta cōſideratiōe legantis ꝛ legatarij:ibi. Ue
nio ad quartū. Et qd qñ deficit mixta cōſidera
tiōe legatarij ꝛ ei a quo legaf :ibi. Uenio ad qn
tum . Et qñ deficit ex pſona legatarij:ibi. Ue
nio ad ſextū. Et an regula cato.hēat locū in he
reditate ꝛ donatiōe cā mortis:ibi. Quero. Et q̄
ſit ratio ꝙ in legatis cōditionalibꝰ nō h3 locum
regula catoniana:ibi. Quero que. Et an cū te
ſtamentū deficit rōne ſolēnitatis: hēat locum re
gula catoniana:ibi. Ultimo. Et que ſit rō ꝙ qñ
legatū deficit mixta cōſideratione legātiſ ꝛ lega
tarij potius inſpiciaf ꝙ nocet ꝙ̄ ꝙ pdeſt . vide
in fine.

Catoniana. ᶜLegata pu
ra q̄ teſti tpe
c nō valerēt ſi teſtator tunc decederet
nō cōfirmātur ipedimēto ceſſante ſe
cus in legatis cōditionalibꝰ vel i diē
incertā.h.d. Prio ponit regulā cato. Scdo ea3
declarat.ſcda ibi q̄ diffinitio. In text.ibi nō vale
re.dic etiā ſi cā ipedimenti inueniaf a mota. dy.
Dicif hic ꝙ regula catoniana diffinif.ꝛ infra di

ſequitur Anto.de but.in.c.in pñtia.de pba.ꝛ hētur p Ro.in.l. ſtipulatio
hoc mō de v.ob.qui t3 opi.bar.in.ij.char.per albe.in.ij.pte ſtatutorū.q.
ciiij.cū ſe.ꝛ ita fuit iudicatū Bononie ꝛ cōſuluit do.Ja.anania p iſta pte
ꝛ etiā alij doc.p quibꝰ facit.l.ticie ſi nō nupſerit de cōdi.ꝛ demō. ad quā
nō bene rñdet bal.in.l.i.C.de his que pe.no.p imol.in.l.lucius.de here.
di. inſti.ꝛ vi
de oino que
dixi pꝰ imo.
in.l.quotiēs
ſub ↄditiōe
de cōdi.ꝛ de
mon.
¶ De regu
la cato.rub.
c Atonia
c na.Uib
q̄ not.
bal. Ange.ꝛ
imo.in.l.ſi ſi
lius. ꝯ.de te
ſta.ꝛ dic bal.
i.l.i.i.x. col.
C.de ſa.ſan.
ec.in repe.ꝙ
iſta regula ſi
h3 locū in iu
re canonico
v3 in filioſa.
q facit teſtā
ad pias cās
ſine cōſenſu
patriſ. an pa
tre pmorien
te cōualidef
ꝛ d materia
hētur p bal.
ꝛ doc.in.l.ſi
ſeruos. C.d
leg.ꝛ in.l.cū
qua3 in. xv.
col.cū ſe. C.
de fideicō.
d ¶ Qd ide3
eſt t3 hic bar
to.ꝙ regula
catōiana h3
locū relictis
ſub cōditiōe
ſi cōditio illa
eſt tacita nō
expſſa.ꝛ ide3
t3 glo.ꝛ bar.
in.l.ſi optio.
ꝯ. de optio.
lega. ꝛ in.l.
ſi domio ſti
chꝰ.poſt dy.
de le.i.l3 gl.
ibi ſentiat ↄ
riu3. Sed ꝙ
nō hēat locū
videf expreſ
ſe gl.in.l. cū
filia.in. v.ex
pſona ipſo3
in ſi. de le.i.
ꝛ ita ēt ibivi
detur tenere
bar. ꝛ imol.
ꝛ ide3 videf
tenere imo.
in.d.l.ſi dño
ſtichꝰ p illu3
tex.ſ3 ꝙ ↄdi
tio tacita ſu
ſpēdēs lega
tum quo ad
trāſmiſſionē
faciat ceſſare
regulā cato
nianā pbaf
in.l.q filiabꝰ
§.ſi. cū.l.ſe.
de le.i.ſi vbi
vni ex here
dibus legatū eſt factum quo caſu legatū a prin.q̄ſtum eſt pea parte pro
qua legatariꝰ eſt heres nō t3 in.l.legatū.§.i.de le.i. tñ ſi repudiet heredi
tatē legatū nō cōfirmaf. Nō ob.reg.ca.rō eſt.q: tale legatū itelligif ſcm̄
ſub tacita cōditōe ſi legatū repudiabit que tacita ↄditio ipedit trāſmiſſio
ne3:ut pbaf in.l.miles.§.i.de le.ij.ꝛ ibi p bar.ꝛ no.p glo.ꝛ doc. in.l.filio
quē pater.de le.i.ꝛ vide imol.in.d.l.q filiabꝰ.§.ſi.in ij.no.ꝛ ēt h pōit bal.

citur que diffinitio ꝛc̄. Cōtra imo nō eſt diffini
tio:q: diffinitio d3 ponere ſubſtātiam alicuꝰ rei:
ut.l.oīs diffinitio.de re.iur.Sol. Dy.hic ponif
diffinitio iproprie. Breuiter dic ꝙ nō eſt diffini
tio:vt.l.ↄria. ¶ Op.ꝙ iſta regula ſit ſupflua p
.l.quod ab initio.j.de re.iur.So.ll. ↄrie loquun
tur in his que ſtati3 debēt valere ꝛ nullā ſuſpen
ſionem hñt:vt ↄctus ꝛ alij actus inter viuos.ſed
legata hñt aliquā ſuſpenſionē .ↄfirmantur eni3
morte:vt.l.i.C.de ſa.ſā.ec.iō videbaf ꝙ deberet
inſpici tpe mortis ꝛ nō teſti.ꝛ propter hoc fuit i
ducta reg.cato. ¶ Op.hic df in. v.ite3 ſi tibi.ꝙ
ſi eſt fundus legatus tibi dño: ſi poſtea alienas
valet legatū. Cōtra inſti.de le.§. ſi rem. Huius
timore hec.l.legif duobꝰ modis.vno modo ſm
Rog.vt.illa vba ſi alienaueris leganf cū ſequē
tibꝰ ꝛ ſint verba.l. Ad ↄrium rñdet ꝙ ibi aliena
uerit mortuo teſtatore.hic eo viuo.hec ſol.vide
tur ꝯ.l.cetera.§.i.ꝯ.de leg.i.quare Jo. legit alio
modo ꝙ illa verba ſi cū uiuo teſtatore ꝛc̄. legan
tur cū precedētibuſ ꝛ ſic ſint verba teſtatoris nō
legis. ¶ Uenio ad.l.ſ3 ſi ſic.op.ꝙ ſi poſt mortē
nubit hēat legatum: vt.l.ſi ita de cōdi. ꝛ demō.
Sol.intellige ꝙ teſtator dixit ſi nupta erit . ſ.me
uiuo. Ex oibus his habes expoſita verba regu
le que dicunt ꝙ ſi teſti tpe deceſſiſſet inutile fie
ret:q: intelliguntur de his que ſic relinquūtur.
ꝛ tūc inutilia eēnt ſi teſtator deceſſiſſet.alias ſecꝰ
vt in legatis cōditionalibus:ꝛ in diem incertum
¶ His premiſſis venio ad.q.primo quero an re
gula cato.ſit regula iuris. Dicit dy.de re.iur.li.
vi.ſuper Rica ꝙ ſic:q: ius de nouo inducit. na3
ante iſta3.l.nō erat inductum. Nō ob.l.i.de reg.
iur.que dicit ꝙ regula nō facit ius : q: verum eſt
qñ regula ſit ſuper eo qd eſt ia3 conſtitutū . alias
ſecus:vt hic Jo.an.t3 cōtrarium ibidē ꝙ regula
cato.non ſit regula iuris per illā rationē:q: facit
ius de nouo. Contra Jo.an.eſt tex.expreſſus in
.l.cum legato ſeruo.j.qñ dies le.ce.qui appellat
regulā cato.regulam iuris. Poſſumuſ dicere ꝙ
quilibet bene dixit:ſi eni3 appellas regula3 iuris
tranſitiue: hoc eſt regulam factā de eo quod eſt
ius:tunc verum dicit Jo.an.alio modo pōt itel
ligi regula iuris intranſitiue: hoc eſt regula que
eſt ius:ꝛ tūc verum dicit Dy. ꝛ hoc modo d3 in
telligi.l.cum legato ſeruo.ſilē de genitiuo q po
nitur tranſitiue ꝛ intrāſitiue:vt.l.i. C. de condi.
ob cau.ꝛ.l.i.C.de condi.inde. ¶ Quero a quo
fuit inducta hec regula. Rñ. a catone . ſicut pu
blici.a publicio.ꝛ falcidia a falcidio : vt.l.i. j.ad
.l.fal. ¶ Quero in quibꝰ legatis hēat locū hec re
gula. Gl.magna tota facta eſt ſuper hoc. Ideo
quero primo an habeat locū in legatis cōditio
nalibus. Et videtur ꝙ nō :vt hic.in cōtrariu3 vf
.ꝯ.de op.le.l.ſi optio.ij.rñſo. So.aut cōditio eſt
expreſſa:ꝛ nō h3 locū regula:vt hic.aut tacita: ꝛ
tunc habet locū.l.cōtraria. Rō eſt:q: cōditio ta
cita nō ſuſpendit legati ceſſionē:vt.l.que extrin
ſecus de condi.ꝛ demon.ſed ſi poneres ꝙ eſſet
talis cōditio tacita que legati ceſſione3 ipediret

vt probatur in.l.ſi legatum pure.ſ.de adi.lega:
eſſet idem qđ in expreſſa cõditione per eandẽ ra
tionẽ. Contra hoc ob.fortiter.l.pe.ĩ.e.ſed ibi di
cam.⁊ qđ dixi de ꝯdi.⁊ de die incerta qđ ideʒ eſt
vt.l.dies incertus.de cõdi.⁊ de. ¶ Quero vtruʒ
reg.cato.habeat locũ in legatis puris vel relictis
in diem certũ. Rn.ſiquidẽ ſunt talia legata quo/
rum dies cedit ab adita hereditate nõ a tẽpore
mortis regu.cato.nõ hʒ locũ:vt.ĩ.e.l.iii.⁊.l.cuʒ
legato.ĩ.qñ di.le.ce.⁊.ſ.de le.l.quod in rerũ.§.
.i.⁊.l.ſi optio.in pñ.ſ.de op.le.Que aũt ſint illa
legata quoꝝ dies cedit ab adita hereditateno.
in.l.vnica.§.in nouiſſimo.C.de cadu.tol. ¶ Iu
xta hoc quero qđ ſi eſt certũ ꝙ dies mortis ⁊ adi
tionis ſit vnꝰ ⁊ idẽ: vtputa:q: iſtitutus ſit heres
neceſſarius. Rñ.reg.cato.tũc habet locũ : ut eſt
caſus in.l.ſi cui optio.ij.rñſo.ſ.de op.le. Ratio
apparet:q: tũc eſt datuʒ ſic vt ſtatim valeat ſi ſta
tiʒ decederet. ¶ Quero vtrũ hẽat locũ in legatis
quorũ dies cederet a tpe mortis. Text.vr̃ hic ꝙ
ſic.cõtrarium vr̃ per.l.ſi deportati.in pñ.ſ.de le
ga.iij.⁊.l.interuenit.ĩ.de leg.preſtã.⁊.l.ſi cogna
tis.ſ.de rebus du.⁊.ĩ.de iure fiſ.l.iij.§.qñ auteʒ
Pro ſo.huius ꝯrij glo.facit tres caſus : vt in ea
habetis. Dyn.facit ſex caſus. Primo qñ legatũ
deficit rõne perſone legantis:tũc hʒ locũ regula
ut ĩ.l.iij.§.i .ſ.d le.iij. Secũdo qñ deficit rõe rei
legate:vt in re ſacra uel tigno edibus iũncto:⁊
tunc hʒ locũ regula:vt.l.cetera. §.i.ſ. de lega.i.
Tertio qñ deficit mixta cõſideratiõe rei ⁊ perſo
ne legatarij:vt ſi lego tibi rem tuã: ⁊ tũc hʒ locũ
regula:vt.l.cetera.℣.queadmoʒ.⁊ iſti. de le.§.ſi
rem. Ideo dixi mixta cõſideratiõe : q: res per ſe
erat legabilis ⁊ legatarius erat capax ſimplr lo/
quẽdo. ſʒ res illa ſibi legari nõ põt . Quarto qñ
legatum deficit mixta cõſideratione legãtis ⁊ le
gatarij:vt q: teſtator legat ſeruo ſuo proprio: ⁊
tũc hʒ locũ regula:vt.l.ſeruus.C.de le. Quinto
qñ legatũ eſt inutile mixta cõſideratione legata
rij:⁊ eius a quo relingtur:vt qñ legato ſeruo he
redis ab herede:⁊ tũc hʒ locum regula: vt inſti.
de le.§.an ſeruo. Sexto qñ legatũ eſt inutile rõe
perſone legatarij:q: nõ eſt capax:tũc iſta regula
nõ hʒ locum:⁊ ſic loquũtur iura in cõtrariũ alle/
gata.⁊ hec ſunt verba dy. Examinemus qđlibet
mẽbruʒ per ſe. ¶ Primũ eſt qñ legatuʒ eſt inuti
le rõne perſone legãtis:tũc habet locum regula
iſtud nõ eſt verum ſimplr:ſed eſt verũ in eo qui
erat inteſtabilis ſimpliciter loquẽdo.ſecus in eo
qui poterat ſe habilitare ad teſtm̃:vt in vſurario
publico.nã vſurarius publicus põt ſe habilitare
ad teſtm̃ preſtãdo cautionẽ de reddẽdis vſuris
⁊ ideo legatũ factũ per eũ ab initio inutile cõfir/
maref preſtita cautione:vt no. Io.an.in.c.ꝗꝗ.
de uſu.lib.vj.lʒ ipſe poſtea timẽs notat cõtrariũ
in.c.i.extra de ſepul.in cle.tñ qđ primo notat eſt
verius:vt plene dixi in.l.filio preterito.de iĩuſto
teſ.ſm Ni.ma.ſed forte reg.cat.in uſurario alia
rõne nõ haberet locũ:q:.c.ꝗꝗ.eſt noua lex.⁊ re
gula cato.ad nouas leges nõ ꝑtinet : vt.ĩ.e.l.ſi.
debemꝰ ergo ponere aliud exẽplũ . de iure ciuili
qs nõ põt ſibi facere duos ſeruos neceſſarios he
redes ſi nõ eſt ſoluẽdo.certe iſte non eſt inteſta/
bilis ſimpliciter:q: ſatiſfaciẽdo creditoribus ef/
ficitur teſtabilis:⁊ iõ huiꝰ teſtm̃ põt cõfirmari:ut
.l.qui ſoluendo nõ erit.de here.inſti. ⁊ iſte eſt ve
rus intellectus huius.l. ¶ Venio ad ſcđm mẽbꝝ
quod eſt quãdo legatuʒ deficit ratione rei: tunc
hʒ locũ reg.cato. ¶ Op.de.l.ſeruum in prin.ſ.
de le.i.vbi ceſſante cã ipedimenti legatũ recõua
leſcit. Sol glo.ꝙ ibi in initio legatũ valebat pro

pter ius quod habebat pr̃ ſi filiꝰ deceſſiſſet.iſtud
nõ eſt verum:q: iſtud ius quod pr̃ hʒ : vt poſſit
ſuccedere nullo mõ attenditur:vt. l.poſt eman/
cipationẽ.de lib.le.eſt ergo dicendũ ꝙ ibi ceſſa/
uit cã impedimenti ex cã que retrotrahitur. vn/
de fingif ab initio nõ fuiſſe.ideʒ probaf in.l.ſer/
uus ab hoſtibus.⁊.l.nõ quocunqʒ.§.ſi ex bonis
.ſ.de leg.i. ¶ Itẽ cõtra dictum Dy.⁊ gl. op.de
.l.eſt receptum.in fi.ſ.cõi.predi . Sol.ibi ualuit
legatũ ab initio quantũ ad perſonalẽ obligatio/
nem nõ quãtum ad cõſtituendũ ius in re:vt no.
in.l.per fundũ.de ſer.ru.predi. ¶ Venio ad ter/
tium mẽbrum quando legatũ deficit mixta con
ſideratione rei ⁊ perſone legatarij. Et iſto caſu
dico ꝙ habet locum regula:vt.l.cetera.§.i.ſ.de
leg.i.hoc videf cõtra.l.debitor.§.ſi.ſ.de leg. ij.
Sol.[a] quod ibi deficiebat rõne legatari non rei.
q: legabaf ſeruo res dñi.iõ iſtud mẽbrum debet
ſic intelligi.illud quod dicif ꝙ regula cato . ha/
bet locum in tertio mẽbro eſt veruʒ: qñ teſtator
ꝯ tale ipedimentũ potuit prouidere: vtputa le/
gando eſtimationẽ rei vel aliam rem equalem.ſʒ
in caſu dicti.§.ſeruo nõ potuit prouidere: qm̃ ſi
ſic legaſſet fuiſſet dño queſitũ.⁊ ipſe volebat ſer
uo queri rõnem huiꝰ diſtinctiõis ifra videbitis.
¶ Venio ad quartũ mẽbrum qñ legatuʒ deficit
mixta cõſideratione legãtis ⁊ legatarij hʒ locuʒ
regula. Pro declaratiõe pone ꝙ teſtator legat
filio ſuo ſpurio tempore teſti ñ ualet: ſi tempore
mortis repitur capax: q: legitimatus ualebit ne
legatũ.ſm Dy.nõ:q: deficiebat legatũ mixta cõ
ſideratione legãtis ⁊ legatarij. hoc aũt vr̃ ꝯ tex.
in.l.iij.§.qñ ãt.de iure fiſ.⁊ iõ intelligaf illud mẽ
brũ ſic.ſiquidẽ teſtator potuit ꝓuidere ꝯ tale i/
pedimentũ:vt manumittẽdo ſeruũ:tũc hʒ locuʒ
regula:q: eſt qđ ſibi iputef :ſed ſi nõ potuit ꝓui
dere:q: nõ eſt in ſua ptãte legitimare : tũc nõ hʒ
locũ regula.hec diſtinctio ꝓbaf ad tex in.l.q: rõ
de ꝯdi.iſti. ¶ Cõtra iſtud mẽbruʒ. Dy.vr̃ caſus
ĩ.l.ſi mior.ſ. de le.i.vbi mior ñ poterat ꝓuidere
dãdo libertatẽ:⁊ tñ ibi hʒ locũ regula. Sol.ſʒ in
tellectũ gl.ibi poſitũ nõ obſtat.ſʒ ſʒ itellectũ dy.
obſtat.ſʒ poſſumꝰ dicere ſuſtinẽdo ipſuʒ ꝙ illud
eſt veꝝ qñ teſtator nõ põt ꝓuidere pp intellectꝰ
ibecillitatẽ:tũc eniʒ eadẽ rõne infringif legatuʒ
ꝗ̃ libertas.ſecꝰ ſi alia rõe . Itẽ ꝯ predicta facit.l.
cõficiunf.§.ſi ei huo ſ.de codicil. Sol.ille.§.no
tabilis determiat h mẽbruʒ ⁊ alia hꝰ regule.ſ. q:
legatũ ab initio inualidũ nõ ꝯfirmaf.itellige ni/
ſi defectꝰ purgef p vltimã voluntatẽ teſtatoris:
ut ibi.⁊ rõ no.ibi in glo. ¶ Venio ad qntum mẽ
bruʒ qñ legatũ deficit mixta ꝯſideratiõe legata/
rij ⁊ eius a quo relingtur. hʒ locuʒ regula. Dicit
dy.puto ꝙ verũ dicit in h p rõeʒ predictã: q: te/
ſtator potuit ꝓuidere[b] circa iſtud ipedimentuʒ
dãdo libertatẽ ſeruo heredis qđ põt. ſʒ ſi eẽt ca/
ſuſ in quo teſtator nõ poſſet ꝓuidere:tũc eẽt idẽ
qđ ſupra. ¶ Venio ad ſextũ mẽbruʒ qñ legatum
deficit ex ꝑſona legatarij nõ hʒ locũ regula. Et ẽ
rõ q: teſtator circa illud ipedimentũ ꝓuidere nõ
poterat.ita loquunf oẽs.ll.allegate in glo.excep
ta.l.ſi cognatis.ꝗ̃ nõ facit ad regulaʒ:vt ibi dixi.
¶ Quero an regula hẽat locũ in hereditate. dic
vt dicã.ĩ.eo.l.iij.⁊ ibi dicã etiã an hẽat locũ infi/
deicõmiſſis vniuerſalibuſ. ¶ Itẽ quero an hẽat
locũ in donatõe cã mortiſ. Dic ut in.l.mortis.ĩ.
de dona.cã mor. ¶ Quero que eſt rõ ꝙ in lega/
tis ꝯditionalibꝰ nõ hʒ locũ regu.ca. Dy.dicit in
.c.nõ firmaf de reg.iu.li.vi.ꝙ interim nulluʒ eſt
legatũ.dic ꝙ rõ eſt:q: legata ꝯditiõalia teſtator
nõ ſic dedit:vt ſtatim valerent ſi moreref .ſecꝰ in

a ¶ Sol. Iſta
ſol. nõ eſt tu
ta ad illũ tex
tũ iõ dic de
hoc ut ibi la
te p Imol.

b ¶ Potuit
prouidere.⁊
cũ deciſione
barto. tranſit
pau.de caſ.i
.l.cetera . in
pñ.de le. i.⁊
bal.i.l.ꝯriuʒ
in.l. cã quaʒ
in.xv.col.cũ
ſe.d fideicõ.
⁊ bal.i.l.iiij.
C.de.le.teneʒ
idẽ qđ bart.
ibi.tu dic ꝙ
rõ eſt ꝙ lega
ta ⁊c. adde
bar.i.l.cete-
ra.§.i.de le-
ga.i.

legatis puris ſic.&ſic ē rō: q: teſtator uoluit.iſtā rationem ponit glo.in.l.in tpſ.in prin.&.l.pōt quis de here.inſti. Iſta ergo uerba que dicūt q ſi teſtator tūc decederet & inutile foret: intelligūtur de eo qd eſt ſic datū: ut tunc vtile eēt: ut h df in tex.& id ſtatutū qd dicit ſiquis nō ſoluerit penſionē infra mēſem &c. dʒ intelligi qn̄ eſt facta locatio: vt infra mēſem ſoluat. ¶ Ultimo eēt querēdum quid ſi teſtm̄ rōne ſolēnitatiſ deficit: an habeat locū reg.cato. Dico q ſic: q: nullo mō pōt ɔfirmari: vt extunc cū ſolēnitatibus dʒ adhiberi vno cōtextu: vt.l.heredes palā in ſi.de teſta. ſiſ dicit glo.qn̄ legatū deficit rōne perſone legātis q: pōt cōfirmari: nō vt extunc: ſed ex noua volūtate. ſecus ſi legatum eēt inutile rōne alicuius indubietatis vel obſcuritatis: q: poſſet cōfirmari: ut extunc: ut.d.l.heredes.§.ſed ſi notā. ¶ Ultimo glo.querit que eſt rō qn̄ legatum deficit mixta cōſideratione legātis & legatarij inſpicim' id quod nocet nō id qd prodeſt: & nō bene reſpondet. Tu dic q eſt ratio: q: teſtator potuit pꝛuidere circa tale ipedimentū: ut.ſ.dixi.materiam ho qn̄ cōcurrunt due cauſe quaꝝ vna pdeſt alia nocet quā debeamus inſpicere: dixi in.l.ſi vir.ī.p dona.&.l.ſi qs in graui.§.i.ſ.ad ſyl.

Ex.l.ſequenti.

¶ An regula catoniana hēat locuʒ in hereditate & fideicōmiſſo vniuerſali.

c **Atoniana.** Supra pxime iuriſcōſultus expōit vba regule ſi teſtator decederet legatuʒ quod inutile foret &c. Hic autē exponit iſta verba ad legatū &c. ¶ Op.& vſ q in inſtōne heredis hēat locū regula: vt inſti.de here. qli.& dif. §.in extraneis.l.ſi alienū.§.i.de here.inſti. Sol. quidā dicūt q nō habeat locū in hereditatibus fideicōmiſſarijs: ſed in pure relictis ſic. Alij q i hereditate nō hʒ locū quo ad verba ſed quo ad mentē ſic.in qbuſdā caſibus hoc pbaſ.ī.l.pxi. vbi excipit ɔditionales inſtōnes ergo ptinet ad puras. Certe habemus glo.in.l.q ſoluēdo.&.l. quod qs.de here.inſti.q̄ ſimplr dicunt q in herede nō hʒ locū.ſʒ gl.in.l.qd ab initio de re.iu.tʒ q' i.l.qui ſoluēdo ſit ſpāle fauore libertatis.veritas eſt q in hereditate nō hʒ locū.& id qd dicit in.§.in extraneis q reqruntur tria tpa: nō eſt ex vigore reg.cato.ſed illarū cōſtitutionū: q: regula cato.tm̄ in legatis loqtur. Preterea q in iſtitutione nō hēat locū apparet: q: ſi teſtamentuʒ deficit rōne perſone teſtātis eſt idē in inſtōne qd in legato nō tamē per oia: vt.l.i.§.ſi filius.ſ.de le.iij.& ſic nō eſt vigore reg.cato.vt.l.in bello.§. de captiuis.de cap.& poſtli.reuer.ſi vero deficit iſtitutio ex pſona iſtituti nō hʒ locū regula cato. & tn̄ inſtitutio vitiaſ: vt.§.in extraneis.& ſic māifeſte cōcludiſ q nō ex vigore regule ſed ex vigore illarū cōſtitutionū.alia vero mēbra in qbuſ regula cato.hʒ locū in legatis & in inſtitutiōe adaptari nō poſſunt ſi bene iſpicies. ¶ Quero an[b] regu.cato.hēat locū in fideicōmiſſoꝝ vniuerſali. Glo.q nō: vt.l.quidā ita.ī.ad tre. quā vide & ſigna: ego cōſueui dicere ɔtrium q dies fideicōmiſſi vniuerſalis cedat a tpe mortis: vt plene dixi in .l.cū filio.ſ.de le.i.ad ſi.& ſm eam opi.tūc hēret regula cato.locū. ¶ Op.de.l.ſeruus.de acq.here.Sol.ut ibi dicam.

a ¶ Tenet q. bal.i.l.i teſtō in.ix.q.C.d teſt.mil.dicit q reg.cato. nō hʒ locū i ſubſtōnib' q ſunt ɔditiōales inſtōnes. Iterū nō hʒ locū vbi ē defectus ɔſilij ſʒ alteri' accidētis exnei.

b ¶ Quero an.vtrū reg. cato.hēat locū in fideicōmiſſo vniuerſali.bar.h tʒ q ſic.ɔriū tʒ in.l.vbi iuriſ ad tre.ſʒ iſta ps quā h tʒ bar.eſt vior tenēdo q dies vniuerſalis fideicōmiſſi cedat a die mortis: vt ɔcludit bar.& bn̄ in.l.cum filio.ad ſi.de leg.i.& ēt circa.i.col.duʒ refert old.& i h cū ſeqtur.& iſtā tʒ imo.ibi i.iiij.& in .l.cogi.§.pater.ī.ad tre.

p **Lacet.** ¶ Op.q ɔditio que eſt in inſtōne nō ipedit dieʒ legati cedere a tpe mortis: vt.l.ſi dies.§. ſi.qn̄ di.leg.ce.Sol.debes itelligere hāc lect.ſm caſum.l.auia.quā glo.allegat: q: ibi fuit p parte inſtitutus ſub cōditione & idē legatū. vnde ipedit diē legati cedere talis cōditio & hoc qn̄ pceſſit inſtō & legatū ſequitur.alias ſecus: ut.l.filiuʒ in prin.& ibi no.ī.qn̄ di.le.ce.ſecus ſi cōditio eēt adiecta totali inſtitutioni: tūc enī talis cōditio n̄ ipediret quin regula cato.locuʒ haberet: vt dixi .ſ.e.l.i.

Ex.l.ſequenti.

¶ An regula catoniana trahaſ ad nouaſ.ll.vt ſi legatū eſt factū foreſi: qui tpe teſti nō erat capax pp ſtatutum ſi tpe mortis teſtatoris ſit ciuis: ſit capax legati.

r **Egula.** Glo.legit hāc.l.multis modis.prima & ſcda lectu.eſt plana.lʒ glo.eā reprobet: q: nō eſt veriſimile iuriſcōſultū de his.ll.cogitaſſe.iſta reprehēſio nō placet: q: veruʒ eſt q iuriſcōſultus nō cogitauit de theodoſio noiatiʒ & ſpāliter.ſed cogitauit de oi.l.vniuerſaliter que fieri poſſet ſiſ i.l. xi.ſ.de cōdi.ex lege.tn̄ hec ſo.nō plʒ alia ratiōe. naʒ regula cato.nō ptinet ad nouas leges.tamē in ti.inſti.de here.quali.& dif.§.in extraneis.&.l. ſi alienū.§.in extraneis.de here.inſti.habenſ leges noue.vnde ille leges poſſunt ptinere ad iſtā & iſta ad illas: vt.l.nō eſt nouuʒ.&.l.ſed & poſteriores.ſ.de legi. ¶ Scda lec.pōt eē vera in ſe intelligēdo q fili' legitim' nō fuit preterit': ſʒ fuit inſtitutus in re certa tm̄.cū ergo iſtitutio filij naturalis in aliquo valuerit[c] mortuo legitīo accreſcit ſibi totū per ius accreſcēdi.nō tn̄ eſt hoc pp effectuʒ regule cato.q: hic nil facere pōt. ¶ Tertio mō legitur: vt hēs in glo.& ſic tʒ hic glo.expſſe q filio iam nato pterito mortuo in vita patris teſtm̄ cōfirmeſ. ɔrium tʒ glo.in.l.ſi hereditas.§. .i.ſ.de teſta.tu.&.l.pe.§.ſi.de dona.& videſ tex. inſti.de exhere.li.in prin.ɔ iſtam glo. Sʒ pro iſta glo.facit.l.poſthum'.§.idcirco.de iniuſto teſtō vn̄ poſſumus dicere hāc glo.verā qn̄ inſtitutus eſt nepos vel alij veniētes ab iteſtato: vt.d.l.poſthumus.ſed glo.ɔrie ſunt vere qn̄ eēt inſtitut' exneus.& lʒ hec lec.ſit vera: tn̄ nihil ad ppoſituʒ q: teſtm̄ iſtius cōfirmaſ de iure pretorio: vt.d.l. poſthum'.nō ex eo q regu.cato.ceſſet. Itē lʒ pdicta ſo.ſit vera: tn̄ nō pcedit q̄tum ad.l.ſi hereditas.§.qui filiū: q: ibi fuit inſtitut' nepos. ¶ Quarto mō legiſ: vt hēſ in glo.que nō plʒ: q: in ſucceſſiōe ab inteſtato iſpiciſ qui eſt pximior & qui eſt capax tpe mortis: vt iſti.de here.que ab inteſta.defe.§.ita demū. vn̄ ſi mater tpe mortis nō ē capax poſtea n̄ admitteref: niſi poneres filiuʒ deceſſiſſe teſtatuʒ & inſtituiſſe exneuʒ & exneo deliberante matreʒ fuiſſe effectā capacē.ar.l.ſi.& qd ibi no.de cōdi.inſti.in gl. que incipit quādiu &c.& inſti.de legi.agna.ſuc.§.poſthum'. Preterea hec lec.nō plʒ: q: ſenatuſcōſulta nō appellanſ noue leges.& reg.cato.ptinet ad ſenatuſcōſultū: vt.l.cetera.§.i.ſ.de leg.i. ¶ Quinto legiſ vt noue leges appellātur noue volūtates in quib' prima cōfirmaſ. iſta lec.eſt vera in ſe. tn̄ huic legi cōgruit: q: veruʒ eſt q legata debenſ: vt ex nouo teſtō cōfirmāte: nō ut ex primo qd fuit inutile: & ſic reg.cato.hic nō ceſſat imo habet locuʒ. ¶ Sexto legiſ: vt hēs in glo. hec lec.in ſe eſt vera: q: regu.cato.nō hʒ locū qn̄ legatuʒ deficit ex pſona legatarij tm̄. ¶ Legiſ ergo ſeptimo mō: ut habes in glo.que lec.lʒ in ſe ſit vera: tn̄ nō ex eo q reg.cato.ceſſet cū nō hʒ locū in inſtōnibus ut.ſ.e.l.iij.ſed poſſumus ponere caſum: vt dicamus q reg.cat.nō ptinet ad nouas leges. hoc ē nō eſt noua lex ſʒ antiqua. Alio mō ſicut ius nouum appelleſ ius iniquū: vt.ſ.q qſqʒ iur.l.i.ut

c r Egula.i aliq valuerit. vide bal.in.l.ſi.in anpe.col.vſſ. itē dubitatur C.vn̄ legi.& plene i.l.eaʒ qua i.xv.col. cū ſeq. C.de fideicō.& vide bar.ſ.e.l .l.i.i.iij.col.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

a ℭ Certe capiet.ꝛ ſic habes hic ꝙ ſtatutū equiparatur vltime volūtati non cōtractui.vt ēt habetur ꝑ ſlo.in.l.ciuitas.ſi.cer.pe.ꝛ vide bar.ſ querētē in.l.ij.§.ꝺ in diē adiec.ꝛ in.l.vſufru.in.ſi.j.ꝺ ſtip.ſer.ꝑ bal.de pace ꝯſtan.i.x.col.ꝛ facit qꝺ no.bar.in.l.qcqd aſtringende.ꝑ illū tex.ad ſi.de ver.ob.ꝛ in.l.ꝯſti.ad mūicipa.que faciunt ꝯtra.ſꝫ bar.hoc i terminis videſ voluiſſe in.l.i.C.ꝺ his q.vt idig.ꝛ expreſſe dixit bal.ita declarās in ti.de pa.conſtan.i ver.criminalibus.cū ius dictū formaliter rettulit in.l.oēs populi in prin.viij.col.ꝺ iuſti.ꝛ iur.ibi dixit ꝙ magis accedit vltime volūtati q̄ꝫ cōtractui.hāc dubitationē ſormauit etiam bar.ꝛ nō decidit in.l.ſuꝰ§.ſi.ſ.de heredi.inſti.ꝛ adde bart.in l.quotiēs.la.ij.i lec.anti.C.ꝺ ſideicō.ꝛ in.l.i.C.de ſacroſan.eccle.ꝛ ꝙ accedat magiſ cōtractui tenet bal.in.l.ea ꝺ mum.C.de col.vide tamē bal.in.ꝺ.l.oēs populi ad ſi.bal.i.l.ꝛ ſi poſt tres in.viij.col.i lec.ſiqs cautio.tꝫ ꝙ equiparetur vltime voluntati ꝛ idē tenet Bar.ꝛ imol.in.l.nō ſoluꝫ.§.morte de oper.no.nū.circa pe.col.ꝛ iſta ſatiſ placēt ꝑ no.i.ꝺ.l.i.de his q.vt indig.preterq̄ꝫ vbi agitur de interpretatione legis vel ſtatu

dicamus nō ꝑtinere ad nouas leges.i.ad leges iniquas.vel aliter ītelligo hanc.l.ꝓut iacet ꝛ pono exēpluꝫ ꝑ.l.hac edictali.C.de ſecū.nup.nam teſtator non pōt relinquere vxori ſue pluſq̄ vni filio ex prio mr̄imonio.pone ergo ꝙ teſtator reliqt tm̄ vxori ſue ꝙ nō poterat capere totū tꝑe teſtamēti:ſed tꝑe mortiſ capax erat.certe capiet totuꝫ:qꝛ regula cato.nō ꝑtinet ad nouas leges. Eodē mō pone in ſtatuto qꝺ dicit ꝙ legatum factum forenſi nō ualet legatariuſ erat forenſis tēpore teſti:poſtea effectus eſt ciuiſ. Certe capietᵃ nō obſtāte regula cato.nec obſtat ſi dicis uulpianus nō cogitauit de his legibꝰ:qꝛ verū eſt ſpecialiter lꝫ vniuerſaliter bn̄ cogitauit.appellemus ergo oēꝫ legem nouā que inducit īpedimentum circa legatū:que tn̄ lex ſit facta poſt regulā cato. ℭ Quero que fuit rō huiꝰ.l. Forte voluit dicere ꝙ regula cato.fuit facta ꝑ verba ꝑteriti tꝑis:vel preteriti īperfecti.vn̄ nō trahiſ ad futura:qꝛ dicit ſi deceſſiſſet inutile foret.hoc nō plꝫ:qꝛ lex ſꝑ loqtur:vt.l.i.ſ.de cōdi.ex.l.ꝛ.l.arriani.C.de here.q̄re dic ꝙ in reg.cat.erāt pſ̄a verba ex qbꝰ ulpianꝰ hic collegit ꝙ regl̄a illa n̄ ꝑtineat ad poſteriores leges al̄.ꝑoreſ ad poſterioreſ trahūſ:ꝛ eꝫ vt.l.nō eſt nouuꝫ.ꝛ.l.ſꝫ ꝛ poſteriores.ſ.de legi. ℭ Quero qd ſi ignoramꝰ q̄ ſint leges facte pꝰ regulā cato.qd in dubio preſumemus. Certe oēs cōſtitutiones q̄ ſunt in codice vel in inſtitu.que cōtinēt aliqd noui iuris appellabuntur noue leges cū fuerint facte poſt iſtam.ſed in legibꝰ poſitis in iſto libro dicemꝰ regu.cato.hēre locū:niſi aliud appareat:ut.l.cetera.ſ.de leg.i.

ℭ De his que pro nō ſcriptis hn̄tur. Rica.

a **Si quis.** Licet inſtō ꝛ legatū ſit ꝓ nō ſcriptū ſctō heredis.ſubſtitutio tn̄ ꝛ fideicōmiſ ſuꝫ remanet in ſuo robore.h.d.No.tex.ibi.nam ſenatus.ex quo hēs ꝙ ſi lex īponit penā ſtatim ānullat ꝛ infringit actum.ꝛ iſtud mēbruꝫ omiſit Dy.in.c.que ꝯ ius.de re.iur.li.vj.lꝫ in ꝯriuꝫ videaſ caſus.ſ.de diuor.l.ſi.qꝺ examinaui i.l.ꝑtor.§.i.de op.no.nū. ℭ Op.ꝛ vꝫ ꝙ hec iſtō que ex ꝑte ꝛc̄.valeat:vt.l.hoc articulo de here.inſti. So.intellige recitauerit in tabulis quas faciet in futurū:ꝛ ſic verbum recitauerit intellige in futurum:vt dixi in.l.hoc articulo. Ultimo no.hanc.l.ad id qꝺ diceſ.j.e.l.ſi.ſeqtur.l.que in teſtō.in qua nihil eſt.

Ex.l.ſequenti.

ℭ Hereditas legata fratribꝰ minoribus habeſ ꝓ nō ſcripta.idē de legato facto dānato ad mortem uel ꝑpetuum carcerem.

a **Si in metallum.** Quod relinqſ penitus īcapaci nō queriſ fiſco. Iteꝫ qlꝫ ē capax legati alimētoruꝫ.h.d. ℭ Op.id qꝺ aufertur ab idigno applicaſ fiſco:vt.j.ti.i.ꝑ totuꝫ ꝛ.l.papinianꝰ.§.meminiſſe.de inof.teſt. So.aliud ē quē eē incapacē.aliud quē eē indignū:vt ꝓbaſ hic.ᵇ Et ꝑ hoc cōſului ꝙ ſi fratres minores inſtituanſ heredes hereditas ē ꝓ nō ſcripta ꝛ remanet apud heredes ab inteſtato:quia.c.exiui.de ver.ſig.in cle.dicit ꝙ totaliter ſint oīs hereditatis incapaces. ℭ Op.inſti.de le.§.econtrario Glo.ſol.ꝛ nō bene. Tu dic ꝙ ibi caſus ſupueniens tēdit ad eūdem effectū cū ipſo legato.ſ ad aliū effectū de quo ꝑ dy.in.c.actū legitime.ꝺ re.iu.li.vi.vt dixi in.l.pluribꝰ.§.ſi placet de ver.ob. ℭ Ultimo no.hāc.l.ſcitis eni ꝙ dānatꝰ ad mortē ſit ſeruꝰ pene:vt.l.qꝺ ad ſtatū.ꝛ.l.q vltimo.de pe.ꝛ.l.eius q.§.pe.ꝺ teſta.ꝛ ſic oīa legata ſibi facta irritanſ:ꝛ ſunt ꝓ nō ſcripta vt ſ.qꝺ tene mēti. Idē ſi aliqs ē damnatus ad ꝑpetuū carcerem nā qcqd eēt ei relictū eēt pro nō ſcriptū:niſi i cā alimētoꝝ:ᶜ vt ſ.ꝛ.l.ſuos ad cuſtodiā.de adi.et ci.leg.

Ex.l.ſequenti.

ℭ Si legatū ſit coram duobꝰ teſtibꝰ ticio ꝛ grauatur ꝙ reſtituat pio loco:legatuꝫ remanet penes heredē cum onere ſuo.

q **Quod quis.** ℭ Op.C.de cadu.tol.§.in prio vbi ꝓ nō ſcripta remanēt ſine onere. So.ſm Dy.ꝛ oēs hoc veruꝫ qn̄ culpa legatarij eſt ꝓ nō ſcriptuꝫ.ibi vero eſt ꝓ non ſcriptuꝫ ꝓpter defectum ſubſtātie perſone:qꝛ ꝑſona non ſuberat. dico ꝙ ille.§.ſtat in terminis ſuis.nā habet locū quādo eſt ꝓ non ſcriptū:qꝛ perſona legatarij deficiebat:ut ibi.ſecuſ ſi ex alia cā:vt qꝛ ibi aſcripſit in teſtō:vt hic.vel qꝛ prima volūtas fuit captatoria.nam ex his caſibꝰ remanet cū onere:vt hic.ꝛ.ſ.e.l.i.in ſi. ℭ Deinde aduerte:ſcitis ꝙ legata ad pias cauſas valent cum duobus teſtibꝰ:ut in.c.relatū.extra de teſta.ſed q̄ntum ad alia ſtaſ iuri noſtro:qꝛ regruntur.vij.vel.v.modo teſtator legauit uni coraꝫ duobus teſtibꝰ:ꝛ euꝫ grauauit de reſtituendo eccleſie vel paupibus.certe iſtud legatū eſt ꝓ nō ſcriptuꝫ.ſed remanet apud heredeꝫ cū onere ſuo.caſus eſt hic qui eſt optīa limitatio ad.l.i.§.in prio.C.de cadu.tol. Item illud qꝺ aufertur in penā alicuiꝰ nunq̄ tranſit cū onere:vt.l.recuſare.§.ſi vacantiū.ad trebel.

ℭ De his quibus vt indignis. Rica.

Ex.l.ſequenti.

ℭ Offenſa dicitur illud ꝙ nō mereſ penā:ꝛ an mortuus poſſit offendi:ita ut ille q dormiuit cū vxore defuncti amittat legatū ſibi factum. Et an legatū reuoceſ ſi īiuria fiat ignoranti.

d **Iuus.** Qui poſt mortē defūcti ingratitudinis cāꝫ cōmittit ꝑdit legatum.h.d. ℭ Op.ꝙ nō auferatur ab eo tanq̄ idigno:ſed debeat remanere penes heredeꝫ vt.ſ.de adi.le.l.iij. Sol.ibi qn̄ cā ingratitudinis cōmittiſ uiuo teſtatore.vnde defunctus vꝫ eum reuocare.hic poſt mortē fuit ingratus.vn̄ applicatur fiſco. ℭ Itē op.ex eodeꝫ facto qs nō debꝫ cōſequi penaꝫ ꝛ premiū. So.ut in glo.ꝛ ultīa ſo.eſt vera.de quo per Dy.in.l.de certo.de ſuſpec.tu.ꝛ.c.qꝺ ob gratiā.de reg.iur.lib.vj. Ex hac.l.ſinglr̄ not.ꝙ illud qꝺ nō meretur penā dꝫ offenſa:ut hic ſufficit eniꝫ ꝙ iuſte ad iracūdiā eū ꝓuoces:vtputa:qꝛ hoc facere pōt licite:lꝫ n̄ honeſte:vt ſ vides.ꝛ ſic.l.i teſtō.ſ.ꝺ ma.teſ.q̄ dicit ꝙ offenſa eſtᵉ qcquid mereſ penam dicit veruꝫ:tn̄ nō excludit ꝙ offenſa nō poſſit eſſe:licet quis penam nō mereatur dixi.in.l.licitatio.§.qꝺ illicite.de publi. ℭ Ulterius no.ᵉ ꝙ mortuus pōt offendi adeo qꝺ quis priuaſ relicto.ꝛ per hoc potes dicere veram eſſe glo.l.ſororem.in ſi.C.e.ꝙ ille qui cōcubuit cū vxore defuncti poſt mortē eius indignus eſt legato:ꝛ ſic applicaſ fiſco:ratio qꝛ ſi uiuo defuncto hoc feciſſet ipſuꝫ ad iracūdiam prouocaſſꝫ.ergo idē poſt mortē. ℭ Quero qdᶠ in ignorāte:cōmiſit aliquis culpaꝫ contra ignorantem ꝛ ſi ille ſciuiſſet eſſet contracta inimicitia quid iuris:an reuoceſ legatum. Certe ſi hoc eſt in mortuo multo fortius hoc eſt in ignorante:ſꝫ

ti.qꝛ in.l.vel ſtatuto ſit ſtricta interpretatio.l.ꝑſpexit.j.q ꝛ a qbus.ſic in cōtractibus.no.ꝺ.l.quicquid.ꝛ ꝛ ibi bar.

ℭ De his q̄ ꝓ nō ſcriptiſ habētur. Rubrica.

b a Si in metallum nō ꝓbaſ hic.ꝑ bal.in auc.ingreſſi.circa.vij.col.cū ſe.C.ꝺ ſacroſan.eccle.

c ℭ Cauſa alimentorū. Et idqꝺ dicitur ꝙ daſ actio icapaci quo ad alimenta.in tantuꝫ eſt verum ꝙ etiam daſ actio iniuriaruꝫ ꝓpter denegata alimenta.tex.ē i.l.ſi viciūm.j.de re iudi.quā I mo.dicit ibi eē ſingu.ad ampliationē huius.l.

ℭ De hiſ quibus vt idig. Rubrica.

d d Iuus.offenſa ē.No.primo.ex hac.l.quid dicatur offēſa.ꝛ hoc facit contra dictū bar.in l.ſi ita ſtipu.§.griſo.in ſi.de verb.ob.

e ℭ Ulterius not.adde qꝺ no.bal.in.l.id qꝺ paupibus.i.x.col.de epi.ꝛ cle.

f ℭ Quero quid. Adde bart.i.l.fidei cōmiſſū.ꝛ qꝺ not.imol.in.l.ij.i ſi.ꝺ vulga.ꝛ pupil.ad ſi.prin.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg